Nr. 13 (47) Vilnius 1939 m. kovo 28 d. II metai

ŪKININKAS

::: SAVAITINIS „AIDO" PRIEDAS ŪKININKAMS :::

Ūkininkai, išbeicuokite visą vasarojaus sėklą

Visi gerai žinome, kiek įvairios augalų ligos kasmet padaro žalos mūsų pasėliams. Kai kurių ūkininkų kviečiai, miežiai ir avižos esti kūlių taip apipultos, kad tematyti jų varpose ir valtyse vieni suodžiai. Taigi kūlės yra pavojingiausia javų liga, kuri pasėlius gali visiškai sunaikinti, jei ji labai įsiveisia. Antra labai žalinga javų liga yra rūdys, kurios labiau naikina javų lapus, stiebus ir apskritai jaunus žalius augalo audinius. Tokiu būdu rūdys nusekina, nuvargina augalus ir jie tada negali duoti gero derliaus. Kūlių ir rūdžių yra keletas rūšių. Beveik kiekvieną javų rūšį puola kitos tų grybelių rūšys. Kūlės, rūdys ir žieminiai rugių pelėsiai, vis tai yra maži grybeliai, kurie nepaprastai greitai veisiasi ir savo dulkelėmis, sporomis apkrečia visą javų lauką. Tos kenksmingų grybelių sporos į dirvą patenka dažniausia su javų sėkla, kai ji esti apkrėsta. Todėl nėra kitos kovos priemonės su šiais grybeliais, kaip tiktai javų sėklos beicavimas prieš sėją. Mūsų javų visa sėkla daugiau ar mažiau yra apkrėsta minėtų ligų sporomis.

Neapsaugos mūsų javų nuo šių ligų nei geresnis žemės įdirbimas, nei jos patręšimas ir nei sėklos išvalymas, jeigu neišbeicuosime sėklos, nesunaikinsime ligų sėklelių, kurios laikosi prie grūdų prisikabinę.

Beicai, tai yra įvairūs nuodai, kurie užmuša, išnuodija visas šių ligų sporas. Beicuoti reikia visas žieminių ir vasarinių javų sėklas. Ir reikia, kad beicuotų jas ne tiktai pavieniai ūkininkai, bet visi, be išimčių. Tada pasiseks ne tiktai savo javus apsaugoti nuo tų ligų, bet bus galima ir pačias ligas visiškai išnaikinti mūsų krašte.

Beicavimas gali būti šlapias ir sausas. Šlapias beicavimas yra pigesnis. Tiksliau tariant, pigesni yra patys beicai (mėlynas akmenėlis ir formalinas). Tačiau šlapias beicavimo būdas, kada mėlyno akmenėlio ar formalino tirpinyje su vandeniu mirkoma sėkla, yra labai neparankus ir labai atsargus, nes paprastai sumažina sėklų daigumą 10—20%. Todėl šis beicavimo būdas pagalios išeina ir brangiausias, nes daug sėklos nustoja savo daigumo. Dėl to šlapias beicavimas dabar mažai ir tevartojamas. Tik avižoms beicuoti galima vartoti formaliną, o mėlynasis akmenėlis visiškai nepatartina vartoti sėklų beicavimui.

Avižų sėkla formalinu beicuojama tokiu būdu: į statinę įpilama 100 litrų (10 kibirų) vandens, o paskui įpilama į tą vandenį ¼ litro 40% formalino. Formalinas perkamas aptiekose. Tik reikia žiūrėti, kad jis būtų švarus, kad nebūtų jame jokių nuosėdų, nes tik toks formalinas yra visiškai geras. Formaliną su vandeniu statinėje reikia gerai išmaišyti. Paskui geriausia paimti pintinį krepšį (jo vidus turi būti išklotas tankiu tinkleliu arba retu audeklu, kad grūdai neišbyrėtų) ir panerti statinėje formalino tirpinyje. Iš viršaus pilti į krepšį avižas ir per 15 — 20 min. (ne ilgiau), maišant, pamirkyti jas formalino skiedinyje. Po to reikia greitai ištraukti krepšį su grūdais ir grūdus patiesti kluone ant grindinio (pado) arba ore ant paklodžių, kad apdžiūtų ir kad formalinas išgaruotų. Paskui galima supilti į maišus ir tuojau pasėti. Maišai ir sėtuvė turi būti taip pat išmirkyti formalino skiedinyje, kad nuo jų sėkla vėl neužsikrėstų grybelių sporomis. 100 litrų vandens ir ¼ kg 40% formalino skiedinyje galima išbeicuoti 100 kg avižų, o paskui reikia padaryti vėl naują skiedinį, o seną išpilti.

Daug paprastesnis, patogesnis ir geresnis yra sausas sėklos beicavimas „Ziarniku" arba „Uspulunu". Šie nuodai perkami sėklų sandėliuose, didesniuose kooperatyvuose ir aptiekos sandėliuose. Jie turi būti užplombuoti skardinėse dėžutėse. Nes perkant palaidai, gali būti sumaišyti su kitomis priemaišomis pasipelnijimo tikslu.

Pavyzdžiui, 100 kg sėklos išbeicuoti reikia „Ziarniko": rugiams, kviečiams, sėmenims ir kanapėms — 200 gramų, miežiams — 300 gr ir avižoms — 400 gr.

„Ziarnikas" mūsų krašte yra pigiausias ir todėl tik jis patartina vartoti.

„Ziarniku" sėkla beicuojama šitaip: sausa ir sandari statinė pripildoma iki pusės atsverta sėkla, grūdais (pav. 50 kg) ir įberiama atitinkamas „Ziarniko" miltelių kiekis (šiuo atvėju 100 gr.). Paskui statinė sandariai uždaroma iš viršaus dugnu ir, apversta ant šono, raičiojama kluone ant grindinio (pado). Statinę su grūdais ir beicu reikia tol raičioti, kol visi grūdai vienodai gerai bus išsimaišę ir apsivėlę „Ziarniko" milteliais. Tada galima iš statinės, taip gerai išbeicuotus grūdus, supilti į maišą, o statinėn vėl pripilti kitą porciją grūdų ir „Ziarniko" ir vėl taip raičioti, kaip pirmą kartą.

Žinoma, geriausia ir patogiausia yra beicuoti sėklą tam tikrose geležinėse statinaitėse, pritaisytose ant ašies su korba. Tada, užuot raičiojimo, galima lengvai sukti statinaitę už rankenos, pritvirtintos prie galo ašies. Tokią sukamą statinaitę galėtų pasidaryti ir patys ūkininkai.

„Ziarniku" išbeicuota sėkla gali būti laikoma ilgesnį laiką nepasėta, ji nuo to nė kiek nenukentės, nes yra sausa. Tik tokių beicuotų grūdų negalima duoti gyvuliams, nei sau vartoti, nes jie yra užnuodyti. „Ziarniku" išbeicuotai sėklai negresia pavojus naujai užsikrėsti kūlių ir rūdžių sporomis nuo maišų, sėtuvės ir dirvos, nes sėkla yra apsivėlusi nuodingais milteliais, kurie sunaikina patekusias į ją ligų sėkleles.

„Ziarnikas", nors yra daug brangesnis beicas už formaliną, tačiau jis beveik nė kiek nesumažina sėklos daigumo. Todėl galutinai išeina dar pigesnis už šlapius beicus. „Ziarniku" reikia beicuoti ir runkelių, burokų bei kitų daržovių sėklas nuo juodšaknės ir kitų grybelinių ligų. „Ziarniką" galima pirktis šitokiais kiekiais skardinėse dėžutėse: 100 gr, 200 gr, 300 gr, 1 kg, 5 kg, ir t. t.

„Ziarniku" galima sėklą išbeicuoti kur kas anksčiau prieš sėją, kada yra daugiau laisvesnio laiko. Tuo jis yra patogus vartojimui.

Tad visi, kam rūpi geri javų derliai, beicuokite visą javų sėklą. *M. Č.*

Ūkiškos naujienos

LIETUVOS VALSTYBĖJE

Lietuvos Ūkininkių Draugija

Kovo mėnesio pradžioje įsisteigė Lietuvos Ūkininkių Draugija. Prie jos galės priklausyti visos Lietuvos ūkininkės ir šiaip dirbančios moterys. Draugijos tikslas yra: a) suburti visas Lietuvos ūkininkes ir ūkyje dirbančias moteris vieningai ir ryžtingai ūkinei, tautinei ir kultūrinei veiklai, b) ugdyti ūkininkių ir ūkyje dirbančių lietuvių moterų gilius žmoniškumo ir tautinės gar-

bės jausmus, mokslo, darbo ir žemės ūkio meilę, dorovės kilnumą ir savo paskirties tikrąjį supratimą, išauklėti ir išugdyti būdingą lietuvę ūkininkę ir d) visa savo veikla siekti ne tik savo profesinės, bet ir tautinės gerovės. Draugija savo tikslui pasiekti: a) organizuoja moteris, b) rūpinasi kelti namų ūkio kultūrą ir skatina ūkininkių tarpe namų ir žemės ūkio darbų pamėgimą, o šeimoje ir visuomenėje jų vertinimą, c) tiria kaimo namų ūkio padė į, d) pratina ir moko planingai tvarkyti darbą ir naudoti laiką, c) moko ūkininkes ekonomiškai ir sveikai maistą gaminti, laikyti ir naudoti, f) supažindina ūkininkes su užsienio ir vietos rinkos reikalavimais ir moko tiksliai prie jų prisitaikinti, g) supažindina ūkininkes su vaikų, senelių ir ligonių priežiūra, h) skatina tvarkyti ir puošti sodybas, namus, laikantis higienos reikalavimų, i) rengia kursus, paskaitas, konkursus, ekskursijas, k) leidžia pritaikytus periodinius ir neperiodinius leidinius, plakatus ir atsišaukimus, l) palaiko lietuviškąjį meną, tautos papročius ir tradicijas, m) palaiko ryšius su vietos ir užsienio moterų panašiomis organizacijomis. Draugijos darbus vykdo 6 narių valdyba, renkama visuotinio skyrių atstovų suvažiavimo ir vyriausia vadovė, kurią parenka Žemės Ūkio Rūmų direkcija, o tvirtina Žemės Ūkio Ministras. Vyriausia vadovė instruktuoja apskričių vadoves, kurios prižiūri apskrities skyrių veiklą. Skyriai gali būti steigiami kiekvienoje vietoje, kur susiranda bent 10—12 ūkininkių, norinčių būti draugijos nariais. Pirmoji Lietuvos Ūkininkių Draugijos vyriausia vadovė paskirta p. Elena Devenienė-Vileišytė, vilnietė, baigusi Vilniuje lietuvių gimnaziją.

Bus ir ūkininkų draugija

Įsisteigus ūkininkių draugijai, sukruto ir ūkininkai—vyrai. Jie irgi pradėjo organizuotis. Žemės Ūkio Rūmų direkcija jau ruošia Lietuvos Ūkininkų Draugijos įstatų projektą. Tuojau bus sušaukta iš visų apskričių ūkininkų atstovai, kurie apsvarstys ūkininkų draugijos tikslus ir reikšmę ir galutinai priims paruoštą statuto projektą. Susiorganizavus Lietuvos Ūkininkų Draugijai, tada visas Lietuvos kaimas bus organizuotas, nes jame veiks Jaunųjų Ūkininkų Ratelių Sąjunga, kuriai priklauso kaimo jaunimas, Lietuvos Ūkininkių Draugija ir Lietuvos Ūkininkų Draugija. Šios trys organizacijos veiks sutartinai, nes visų trijų tikslas yra pakelti žemės ūkio kultūrą, apsišviesti, pasivyti kultūringiausius pasaulio žemės ūkio kraštus. Mes, Vilniaus krašto ūkininkai ir ūkininkės, naujai įsisteigusiai ir dar besisteigiančiai mūsų brolių — sesių organizacijai linkime kuo gražiausios ir vaisingiausios veiklos.

Didžiausias kooperatyvas

Lietuvos Valstybėje, Kaune veikia kooperatinė bendrovė, kuri vadinasi Parama. Ši bendrovė dabar minėjo savo 20 metų sukaktį. Kooperatyvo užuomazga buvo padaryta 1918 m. gruodžio mėn. 19 dieną Vilniuje. Bet dar nepradėjęs veikimo, besitraukiant iš šio miesto Lietuvos valdžiai, steigėjams irgi teko persikelti į Kauną. Bet ir čia iš karto negalėjo pradėti veikimo, nes trūko kapitalų. O svarbiausias kooperatyvo tikslas buvo aprūpinti narius svarbiausiomis vartojimo prekėmis: duona ir kitais maisto gaminiais. Bet tuo metu ir prekių buvo sunku gauti. 1919 m. balandžio 9 d. valdyba savo protokole pažymi, kad vienam nariui negalima daugiau parduoti kaip 10 kiaušinių 30 svarų bulvių ir 3 silkes per savaitę. Ir taip kooperatyvas iki 1921 metų vertėsi labai sunkiai. Dėl to iš valdybos nariai bėgdavo vienas paskui kitą. Tik pradedant 1921 metais kooperatyvas kiek atsigavo. O jau 1922 m., įvedus pastovų pinigą (litą), kooperatyvas pradėjo augti plėstis. 1923 m. jau turėjo Kaune 7 krautuves, kurių metinė apyvarta pasiekė 1.700.000 litų, o narių skaičius padidėjo iki 1.500. Minėdama savo dešimtmetį, Parama turėjo jau 11 krautuvių, kuriose dirbo 51 tarnautojas ir metinė apyvarta pasiekė apie 3 000.000 litų. Dideles apyvartas Parama pradėjo daryti, kai įsteigė savo duonos kepyklas. Didėjant apyvartai ir pelnui, parama tas kepyklas vis plėtė, modernizavo ir jau 1929 m. pradėjo statyti garines ir elektrines didžiules kepyklas, kurios dabar yra didžiausios visame Pabaltijo krašte. Tai jau tikras galingas duonos fabrikas, kuriame iškepama per metus daugiau kaip 6.000.000 įvairių gaminių. Dabar Parama turi turto 3 500.000 litų. 1938 m. parduota prekių už 6.600 000 litų. Krautuvių dabar turi jau 28, o kooperatyve dirba 267 tarnautojai ir darbininkai. Taigi matome, kaip iš menkos bendrovėlės išaugo milžinas. Parama buvo pirmoji kainų tvarkytoja ir kultūringos prekybos pionierė. Šiandien Kaune duonos ir kitų gaminių kainas reguliuoja Parama.

Žydų kredito kooperacija

Dabar visoje Lietuvoje yra 85 žydų liaudies bankai, susibūrę į vieną sąjungą Jų dauguma buvo įsteigta 1919—1921 m. Visuose žydų kredito kooperatyvuose yra 15811 narių. Apskritai imant Lietuvos miestų ir miestelių žydus, išskyrus Kauną, Šiaulius ir Panevėžį, 60—62% jų priklauso saviems kredito kooperatyvams. Žydų liaudies bankuose nariais yra daugiausia mažai pasiturį žydai, kuriems tie bankai yra vienintelis kredito šaltinis. Žydų Liaudies Bankų Sąjunga rūpinasi visais ž. l. bankais, ugdydama savytarpės paramos ir bendradarbiavimo pradą, o taip pat duodama jiems instrukcijų ir patarimų. Žydų bankų veikėjai buvo skatinami didinti bankų savuosius kapitalus ir išsilaisvinti nuo brangių kreditų. Todėl nuo savos valiutos įvedimo iki šiol ž. l. bankai jau surinko 3 mil. litų savų kapitalų. Jie surinko iš 8000 indėlininkų 13 milijonų litų indėlių, už kuriuos indėlininkams moka tik 2 — 4% per metus. Tokiu būdu žydų bankeliai išsilaisvino nuo brangių svetimų kreditų. Dar 1926 metais šie bankeliai buvo skolingi Centraliniam Žydų Bankui 7 mil. litų, o jau 1938 m. jie patys turėjo ten padėję 3 mil. litų laisvų pinigų. Paskutiniaisiais metais žydų liaudies bankai yra išdalinę savo nariams apie 12—13 mil. litų paskolų. Jie duoda trumpalaikes paskolas 3—4 mėnesiams, 10-čiai mėnesių ir specialias ilgaterminines paskolas iki 3000 lt. 3—5 metams. Tos paskolos dažniausiai duodamos trobesių remontams, amatininkams — mašinoms bei įrankiams įsigyti, sodininkams—ūkiams pagerinti ir t. t. Paskolų procentai žydų bankuose nuolat yra mažinami ir dažnai yra mažesni už įstatymais nustatytus procentus.

Žydų liaudies bankai bendradarbiauja ir remia vienas kitą kreditais per savo Sąjungą. Jie steigia specialius fondus: kooperacijos fondą, savytarpio draudimo nuo apiplėšimo fondą, tarnautojų taupomąją kasą. Sąjunga stengiasi pagerinti savo bankų narių kultūrinę bei medžiaginę būklę. 1938 m. Sąjunga ištyrė ir paskelbė 6675 žydų amatininkų šeimų ekonominės būklės rezultatus.

Visais atžvilgiais žydų liaudies bankai vaidina svarbų vaidmenį žydų medžiaginiame ir kultūriniame gyvenime. Jie visokiais būdais padeda ir pagelbsti 16.000 žydų šeimų. Šie bankeliai yra naudingi ir visam Lietuvos kraštui, nes prisideda prie jo ekonominio gyvenimo gerinimo.

Grietinės nugriebimo punktai ir pašto agentūros

Kad būtų galima palengvinti ūkininkams korespondencijos ir laikraščių gavimas kaime, numatoma įsteigti beveik prie kiekvieno grietinės nugriebimo punkto pašto agentūras. Tada kasdien ūkininkai, veždami pieną į grietinės nugriebimo punktus, galės kartu išsiųsti ir atsiimti savo korespondencijas bei laikraščius.

Taigi Lietuvos ūkininkai naudojasi ne tiktai įvairiomis patobulintomis žemės ūkio kultūrinimo priemonėmis, bet taip pat jiems norima pagreitinti žodžio ir rašto susisiekimą per naujai steigiamą pašto agentūrų tinklą. Tas pagyvintas raštu ir žodžiu susisiekimas per tankiai visame krašte nusėtas pašto agentūras dar labiau paspartins Lietuvos kaimo vispusišką kultūrėjimą. Ūkininkai iš to turės daug kultūrinės ir ūkiškos naudos.

Pienocentras remia lubino ir runkelių augintojus

Šiemet Pienocentras nutarė lengvųjų žemių ūkininkams, pieninių nariams per pienines veltui išdalinti 100 centnerių saldžiojo lubino sėklos. Daugiausia lubino sėklų paskirta Alytaus, Seinų, Trakų, Utenos ir Zarasų apskričių ūkininkams. Mat, Pienocentrui svarbu, kad ir lengvųjų žemių ūkininkai turėtų pakankamai žalio ir koncentruoto pašaro karvėms šerti. Tada karvės duotų daugiau pieno.

Taip pat Pienocentras šiemet paskyrė 20 000 litų runkelių sėkloms ir trąšoms, kurios bus išdalintos 545 ūkininkams,

gyvenantiems įvairiose apskrityse. Runkelių sėklų ir trąšų bus duodama tiek vienam ūkininkui, pieninės nariui, kad būtų galima apsėti 1/4 ha žemės plotą.

Sviesto eksportas didėja

Per š. m. pirmus du mėnesius Pienocentras eksportavo užsienin 1.239.383 kg sviesto. Pernai per tą patį laiką buvo eksportuota 1.097.788 kg sviesto. Tokiu būdu šių metų pirmųjų dviejų mėnesių Lietuvos sviesto eksportas buvo didesnis, nei pernai 12,9%.

Tikimasi daugiau eksportuoti medaus

1938 m. Lietuva eksportavo užsienin 52,3 tonų medaus už 144 000 litų (1937 m. — 47 97 t už 125.100 lt). Apskritai vertinant, iki šiol medaus eksportas, lyginant jį su kitų maisto gaminių eksportu, buvo nedidelis. Bet kitais metais tikimasi daug daugiau medaus eksportuoti. Nes pagal sudarytąją su Lenkija prekybos sutartį Lietuva šiemet galės Lenkijon eksportuoti medaus už 110.000 litų. Iki šiol medus buvo eksportuojamas tik į Vokietiją.

MŪSŲ KRAŠTE IR KITUR

Sėklų valymo punktai

Sėklų valymo punktų Vilniaus ir Naugardėlio vaivadijose buvo: 1936/37 m.—106, 1937/38 m.— 124 ir jau keliolika naujų punktų įsteigta šiemet.

Palyginus su dviejų vaivadijų plotu, atrodytų, kad sėklų valymo punktų vis dar yra permažas kiekis. Tačiau gyvenimo praktika parodo visai ką kita. Steigiant sėklų valymo punktus, buvo apskaičiuojama, kad kiekvienas punktas turės išvalyti per metus vidutiniškai 100 q sėklų. Bet tikrumoje daugelis tų punktų neišvalo ir 20-tos dalies numatyto kiekio. Dažniausia stovi jie visai be darbo, o jų užlaikymas tada yra labai brangus. Todėl, kas šiuo atveju kaltas yra? Matyt, sėklų valymo punktai nevykusiai yra suorganizurti ar netinkamose vietose įsteigti, kad jais ūkininkai nesinaudoja. Tokiu būdu dideli pinigai, punktus steigiant, buvo išmesti kaip į vandenį. Ūkininkams iš jų nėra jokios naudos. Mat, kiekvienas darbas turi būti tinkamai įvykdytas, tada tik jis atneša naudą.

Didelė celiuliozos įmonė

Dar praėjusiais metais netoli Gardino pradėta statyti didžiausia mūsų krašte celiuliozos įmonė. Tai bus fabrikas, kuris kaštuos kelius milijonus auksinų ir užims su visais įrengimais apie 157 ha plotą. Kasmet fabrikas perdirbs apie 120 000 kūbinių metrų medžio. Gamins iš jo celiuliozą, kuri reikalinga karo reikalams (sprogstamoji medžiaga) ir dirbtinio šilko ir dirbtinės vilnos gamybai. Šiems išdirbiniams pagaminti iki šiol daugiausia medžiaga buvo gabenama iš užsienio. Šis fabrikas savo gaminiais aprūpins Tomašove esamus dirbtinio šilko ir dirbtinės vilnos fabrikus. Minėtas fabrikas bus galutinai baigtas ir pradės veikti 1940 metais. Aplink fabriką išaugs keliolikos tūkstančių miestelis. Šis fabrikas yra tik pradžia šios krašto dalies supramoninimo, nes be to numatyta prie Gardino padaryti uostą ir didelę hidro elektros stotį. Šie įtaisymai galės žymiai pakelti apylinkės žmonių medžiaginę padėtį.

Remiama vilnų ir linų prekyba

Mūsų kraštas pagamina daug linų ir vilnų. Pasirodo, kad vilnų fabrikams daugiausiai pristatoma iš mūsų krašto. Sąlygos linų ūkiui išplėsti ir avių ūkį pakelti yra geros. Jeigu ūkininkai galėtų gera kaina lengvai parduoti linus ir vilnas, tai šių gamyba dar žymiai padidėtų ir tuo būdu sudarytų ūkininkams svarbų įplaukų šaltinį. Tuo reikalu šiek tiek yra susirūpinusi Žemės Ūkio Ministerija ir Žemės Bankas. Šios dvi įstaigos pirmiausia nori padėti Liaudies Pramonės Bazarams, kad šie sugebėtų supirkti nuo ūkininkų daugiau linų ir vilnų. Vilniuje esamas Bazaras gavo tam tikslui iš minėtų įstaigų paskolų ir lengvatų, kad tik jis galėtų supirkinėti vilnas ir tuo būdu reguliuotų vilnų kainas. Šis Bazaras per dvejus metus jau yra supirkęs nemaža vilnų 1937 metais supirkta buvo vilnų 80.000 kg, o 1938 metais jau 200.000 kg. Gavęs didesnę paskolą, Bazaras šiemet galės dar daugiau supirkti vilnų, būtent, apie 300.000 kg. Jau dabar Bazaras pradėjo statyti naujus sandėlius vilnoms sukrauti. Bendrai reikia pasakyti, kad vilnų prekyba kasmet didės, nes atitinkamos įstaigos verčia fabrikus vilnoniams gaminiams vartoti vis daugiau vietinės vilnos. 1939 m. fabrikai turi nupirkti apie 1200 tonų vietinės vilnos. Tuo būdu norima užkirsti kelias vilnų importui ir padėti.

Papigs dviračiai

Ilgą laiką buvo daroma žygių, kad būtų galima papiginti dviračių kainas. Ypač kooperatiniai centrai labai tuo rūpinosi. Bet galų gale neseniai pavyko susitarti su dviračių fabrikais, kurie sutiko žymiai papiginti dviračių kainas. Buvo pasirašyta prekybinė sutartis tarp dviejų dviračių fabrikų iš vienos pusės ir Ūkinės Žemės Ūkio Kooperatyvų Sąjungos ir Vartotojų Bendrovių Sąjungos „Społem“ iš antros pusės.

Tokiu būdu jau pabaigoje kovo mėnesio pasirodys naujos firmos „Gromada“ dviračiai, kurie bus daug pigesni, nei anksčiau buvo. Tiksliai naujų dviračių kaina dar sunku apskaitliuoti, bet jų kaina bus papiginta apie 40%. Be to, fabrikai „Gromada“ dviračių pirkėjams duos dvejiems metams gvarancijas. Dviračiai „Gromada“ busią sustatomi iš geriausių dalių, pagamintų savam krašte.

Vilniaus vaivadijoje uždrausta turguose pardavinėti vaisinius medelius

Nesenai Vilniaus vaivada išleido parėdymą, pagal kurį draudžiama Vilniaus vaivadijos ribose pardavinėti vaisinius medelius ir vaiskrūmius turguose ir kituose pardavimo punktuose. Nuo to laiko galima bus pardavinėti vaismedžius (skiepus) ir vaiskrūmius, užaugintus tik kvalifikuotuose medelynuose. Bet ir tokius medelius bus galima pardavinėti tik apskrities storastijos nurodytose vietose. Medelynus kvalifikuos Žemės Ūkio Rūmų ir Augalų Apsaugos Stoties komisijos.

Nuo šio laiko kiekvienas medelių pardavėjas, kuris pardavinės medelius storastijos paskirtose vietose, privalės turėti ir parodyti kontrolei ir pirkėjams medelių kvalifikacijų ir sveikumo paliudymus, išduotus Ž. Ū. Rūmų ir Augalų Apsaugos Stoties. Tuose paliudymuose turi būti pažymėta dar ir tai, kad medeliai yra kilę iš apylinkės, kuri bulvių vėžiu nėra apkrėsta.

Kiekvienas medelių pardavėjas turi pririšti prie kiekvieno medelio etiketę, kurioje būtų nurodyta medelyno pavadinimas, medelio atmaina.

Kas nesilaikys šio parėdymo, bus baudžiamas iki 3 jų mėn. arešto arba iki 3000 auks. baudos.

Šio parėdymo tikslas yra apsaugoti ūkininkus, vaisinių medelių pirkėjus nuo įvairių agentų išnaudojimo ir apgaudinėjimo, įperšant blogus, nesveikus ir netinkamų šiam kraštui atmainų medelius. Šie nuostatai palies, žinoma, ir mūsų krašto medelynų savininkus, kurie nepasirūpins kvalifikuoti savo medelynų arba gaus blogas jų kvalifikacijas. Šie medelių augintojai, žinoma, viešai negalės savo medelių pardavinėti.

Todėl jau dabar medelynų savininkams reikia kreiptis su prašymais į Žemės Ūkio Rūmus (Izba Rolnicza), kad jie šią vasarą atsiųstų komisiją medelynui kvalifikuoti.

Kaip dirva tręšiama avižoms

Iš visų vasarojinių varpinių augalų avižos mūsų krašte yra labiausiai paplitusios. Kaip ir kiti varpiniai vasarojiniai augalai, avižos daugiausia vartojamos pašarui. Avižų grūdai yra labai maistingi. Jie vartojami ir žmonių maistui, ypač vaikams ir ligonims, kaip labai lengvai virškinami. Taigi juo labiau gyvuliams avižų grūdai tinka ne tik kaip paprastas pašaras, bet taipgi prieaugliui ir sergant įvairiomis vidurių ligomis. Plačiausiai tačiau avižų grūdai vartojami arkliams šerti. Daugelio ūkininkų įsitikinimu avižos yra geriausias arklių pašaras. Bet bandymais įrodyta, kad ir miežių grūdai tinka arkliams šerti. Tačiau prisiminus, kad avižos mūsų krašte yra lengviau išauginti, tikslingiau, žinoma, arkliams sėti avižas, negu miežius. O prieaugliui, kaip galvijų, taip ir arklių, jau daug geriau tinka avižų grūdai, negu miežių. Tai

yra niekuo nepavaduojamas pašaras. Šeriamos avižomis ir veislinės kiaulės, nes jose randa nemaža lengvai virškinamų baltymų, riebalų ir vitaminų. Augantiems paršams ir penimoms kiaulėms avižos mažai tinka. Avižų grūdais šeriami paršai prastai ir pamažu auga, o penimos kiaulės, šeriamos avižų grūdais, labai lėtai, pamažu penisi. Todėl kiaulėms avižos retai teduodamos Melžiamoms karvėms irgi duodamos. Tikslūs bandymai parodė, kad avižas karvės virškina labai gerai, be to, avižos teigiamai veikia pieningumą, tai yra, nuo avižų didėja pieningumas. Tačiau avižos naudingiau vartoti sumalus jas su ankštinių grūdais. Tada šio mišinio baltymų procentas žymiai padidėja ir esti vertingesnis. O avižų šiaudai yra geriausias pašaras, lyginant su kitų augalų šiaudais. Avižiniai šiaudai laikomi geresniu pašaru, kaip ankštinių virkščios ir, žinoma, žiemkenčių šiaudai. Jie turi daugiau baltymų, negu miežiniai, bet kiek mažiau nebaltymingų medžiagų.

Žodžiu, avižos yra labai naudingas augalas. Bet jų derliai yra gana maži. Avižų derliai mūsų krašte galėtų būti net dvigubai geresni, negu dabar. Tai nėra tuščias tvirtinimas. Be didelio vargo mūsų ūkininkai galėtų gauti iš 1 ha po 2—4 centnerius avižų daugiau, negu dabar gauna. Tik reikėtų labiau susirūpinti avižų sėkla, tręšimu ir žemės įdirbimu.

Geriausia vieta avižoms yra po bulvių ir šakniavaisių. Tačiau po šių augalų avižos retai tesėjamos, nes po šių dažniausiai sėjami miežiai, vasariniai kviečiai arba kiti brangesni augalai. Labai gerai avižos dera ir dobilienose ir dirvonuose, jeigu tik žemė perdaug neišalinta ir tinkamai įdirbta. Po žirnių, mišinių, vikų irgi skaitoma gera avižoms vieta. Blogiausia vieta avižoms yra po varpinių, ypatingai po kviečių ir avižų. Po rugių, pasėtų į dobilieną, galima susilaukti neblogo avižų derliaus.

Žemės tręšimas labai pareina nuo to, po kurių augalų avižos sėjamos. Norint gerai avižoms skirtą dirvą patręšti, reikia žinoti, kokių trąšų jos iš žemės daugiausia paima. Jeigu lygintume su miežiais, tai avižos iš žemės paima visų maisto medžiagų, o ypač azoto daugiau, negu miežiai. Bet iš praktikos žinome, kad avižos puikiai užauga ir blogiau, silpniau įtręštoje žemėje. Taip yra todėl, kad avižos sugeba iš žemės paimti daug sunkiau prieinamas maisto medžiagas, negu miežiai. Be to, avižos beveik 3 savaites ilgiau auga, todėl jos turi daugiau laiko imti iš žemės maistą.

Mėšlas avižoms labai retai teduodamas, nors mėšlą avižos visai gerai išnaudoja. Bet avižos neskaitomos labai geru ir brangiu augalu, kad joms reikėtų duoti mėšlas. Dėl to avižos sėjamos nelabai išalinton vieton ir dirva joms patręšiama mineralinėmis trąšomis. Kiek ir kurių dirbtinių trąšų avižoms reikia duoti ir ar tos trąšos apsimoka duoti, geriausia mums parodys bandymų rezultatai. Bandymus darė Kauno Žemės Ūkio Rūmų daugelyje vietų ir rezultatai parodo tiktai vidutinius duomenis. Bandymai buvo padaryti tokiu pat būdu, kaip ir neseniai aprašyti bandymai su miežiais. Būtent, imami penki vienodo didumo ir derlingumo laukeliai, iš kurių pirmas visai netręšiamas (jis žymimas O), antras gauna į 1 ha 100 kg salietros (žymimas N) trečias — 200 kg superfosfato (žymimas P), ketvirtas — 100 kg salietros ir 200 kg superfosfato (NP) ir penktas — 100 kg salietros, 200 kg superfosfato ir 100 kg kalio druskos (žymimas NPK). Padarius 22 vietose tokius bandymus, gauti žemiau paduoti rezultatai (derlius centneriais po 50 kg):

Laukelis	Derliai iš 1 ha grūdų	šiaudų
O	30,0	57,8
N	33,6	70,4
P	32,8	65,4
NP	37,6	76,0
NPK	40,8	81,2

Rezultatai rodo, kad mažiausi derliai gauti iš to laukelio, kuris nebuvo tręštas, o didžiausi derliai gauti iš to laukelio, kuris buvo patręštas salietra, superfosfatu ir kalio druska. Kiek kurios trąšos padidino derlių, matyti iš žemiau paduotų apskaitymų:

Laukelis	Trąšos padidino derlių: grūdų	šiaudų
N	3,6	12,6
P	2,8	7,4
NP	7,6	18,2
NPK	10,8	23,4

Taigi matome, kad labiausiai derlių padidino salietra, superfosfatas ir kalio druska. Vadinasi, norint gauti gerą avižų derlių, reikia dirva patręšti azotinėmis, fosforinėmis ir kalinėmis trąšomis.

Bet dabar kyla kitas klausimas, būtent, ar šios trąšos apsimokėjo vartoti? Norėdami tai sužinoti, turime apskaityti, kiek kaštavo kiekvieno laukelio įtręšimas ir kiek kaštuoja nuo tręšimo padidėjęs derlius. Šiuos duomenis matoma žemiau, kur nurodyta trąšų vertė, nuo tręšimo padidėjusio derliaus vertė ir pelnas:

Laukelis	Trąšų vertė	Derliaus vertė	Pelnas
N	24,25	54,30	30,05
P	21,00	36,45	15,45
NP	45 25	94.55	49,30
NPK	65,25	128,50	63,25

Ir šiuo atveju matome, kad trąšos vartoti apsimokėjo. Vienos davė daugiau pelno, kitos mažiau. Tačiau daugiausia pelno gauta, patręšus avižas visomis trimis trąšomis. Taigi iš šių rezultatų jau ir galima suprasti, kaip reikėtų dirva tręšti avižoms. Būtent, avižoms reikia duoti pirmiausia azotinių ir fosforinių trąšų. O kalinių daugeliu atveju avižos suranda pakankamai žemėje, jos netręšus. Žinoma, patręšus derliai gaunami daug geresni. Kiek ir kokių trąšų duoti, nurodyti gana sunku. Tai priklauso, į kokią dirvą avižos sėjamų, po kokių augalų sėjamos ir ar seniai laukas buvo tręštas. Bendrai reikia pasakyti, kad tręšiant lauką avižoms, reikia duoti pirmiausia fosforinių ir azotinių trąšų. Šiuo atveju geriausia duoti azotniakuotą supertomasiną. Vienam hektarui reikia duoti apie 200 kg supertomasinos. Jeigu žemė labai išalinta ir lengva, tai dar naudinga duoti ir 100 kg kalio druskos. Šitaip patręšus, galėsime susilaukti gero avižų derliaus.

J. J.

Iš ko ir kaip gaminamos mineralinės trąšos

Daugelis mūsų ūkininkų jau vartoja mineralines pirktines trąšas derliams pakelti; daug žinių apie mineralinių trąšų naudingumą ir jų vartojimą ūkininkai randa spaudoje—laikraščiuose ir knygose, išgirsta iš agronomų pasakojimų. Bet iš ko ir kaip mineralinės trąšos gaunamas ar pagaminamos, tai, tur būt, mažai kuriam ūkininkui žinoma. O žinoti vertėtų, nes žinant, iš ko mineralinės trąšos pagamintos, lengviau galima suprasti, kokios trąšos žemei geriau tinka.

Svarbiausios mineralinės trąšos yra: azotinės (azotniakas, salietra, salietšakas), fosforinės (superfosfatas, tomasina, supertomasina ir supertomasina su azotniaku) ir kalio trąšos (kalio druskos, kainitas).

Mineralinės trąšos yra dvejopos kilmės. Vienos jų yra gamtoje natūralios, imamos stačiai iš žemės ir vartojamos be cheminio perdirbimo fabrikuose. Tokiomis trąšomis yra čili salietra, fosforitai, guana, kaulų miltai, kainitas. Šios trąšos kasamos stačiai iš žemės (žinoma ten, kur jų yra), sumalamos ir vartojamos laukams tręšti. Bet daugiausia mineralines trąšas gamina fabrikai. Todėl kyla klausimas, iš ko ir kaip fabrikai trąšas gamina.

Pradėkime nuo azotinių trąšų.

Žinomas ūkininkams azotniakas gaminamas iš kalkių ir oro azoto, o kitos azotinės trąšos iš vandens ir oro azoto. Taigi brangios azotinės trąšos, kaip matome, gaminamos iš labai pigių medžiagų: kalkių, vandens ir oro. Rodos, turėtų dėl to būti pigios ir trąšos. Deja, taip nėra, nes trąšų pagaminimas, nors ir iš pigių medžiagų, yra labai brangus.

Dideliuose ir puikiai įrengtuose fabrikuose azotniakas gaminamas šitaip: Pirmiausia krosnyse išdeginami kalkiniai akmenys ir gaunama degintos kalkės tokios, kaip ūkininkai perka trobų baltinimui. Paskui degintos kalkės suliedinamos su tam tikros rūšies anglim, vadinamu koksu ir gaunama *karbidas*. (Karbidą ūkininkai pažįsta: jį vartoja mūsų dviratininkai dviračių lempoms šviesti). Bet kad kalkės su koksu susilietų į karbidą, reikia labai aukštos temperatūros. Tokia aukšta temperatūra

daugiau kaip 2000°C — gaunama tam tikrose elektrinėse krosnyse. Žinoma, tam reikalui susivartoja labai daug elektros energijos. Apskaičiuota, kad elektros energijos susivartojama gaminant karbidą tiek, kiek 200.000 elektros lempų, kurios apšviečia miestus.

Gautas karbidas ataušinamas ir sumalamas į miltus. Tokiu būdu viena dalis, reikalinga azotniakui pagaminti, jau yra. Bet dar reikalinga pati svarbiausioji dalis—azotas, kuris gaunamas iš oro. O gaunamas šitaip: oras tam tikruose prietaisuose, vadinamuose kompresoriuose labai smarkiai suspaudžiamas ir vėl staigiai atleidžiamas. Šitaip darant, oras-dujos pavirsta labai šaltu skystimu, kurio temperatūra yra 185°C žemiau nulio, kitaip sakant 185°C šalčio. Iš šito suskystinto oro tam tikrais prietaisiais atskiriamas azotas. Gautas azotas maišomas su sumaltu karbidu ir elektrinėse krosnyse kaitinant gaunamas azotniakas.

Panašiu būdu gaminama ir supertomasina. Tik šiuo atveju elektrinėse krosnyse deginama ne kalkės ir koksas, o vadinami fosforitai su tam tikrom priemaišom. Deginant netirpstamas fosforitų fosforas pavirsta kitokiu junginiu, būtent, tokiu, kuris vandenyje tirpsta ir yra augalų šaknims jau prieinamas.

Jei šitokiu būdu gauta supertomasina sumaišoma su azotniaku, tai gaunama vadinama *azotniako supertomasina* (supertomosyna azotniakowana).

Kalkių salietra. Kalkių salietra gaunama kiek kitaip. Jos gamybai pirmiausia reikalingas vadinamas amoniakas, kuris gaunamas jungiant vandenilį su azotu. Vandenilis gaunamas iš vandens, o azotas, kaip sakyta, iš oro. Vandenilį su azotu sumaišius, smarkiai elektrinėje krosnyje įkaitinus ir suspaudus, gaunama amoniakas. Amoniaką sudeginus į vadinamus azoto deginius, tie deginiai jungiami su vandeniu ir tuo būdu gaunama azoto rūgštis. Gautą azoto rūgštį sujungus su kalkėmis, gaunama kalkių salietra. Panašiai kaip kalkių salietra gaminamas ir vadinamas *salietšakas*.

Iš visų mineralinių trąšų mūsų ūkininkams geriausia žinomas ir plačiausiai vartojamas yra *superfosfatas*. Jis gaminamas fabrikuose iš fosforitų, kaip ir supertomasina. Sumalti fosforitai jungiami tam tikru būdu su sieros rūgštimi ir gaunamas superfosfatas. Panašiu būdu gaminamas taip pat kaulų superfosfatas, būtent, jungiant sumaltus į miltus kaulus su sierarūgšte.

Tomasina arba tomamilčiai gaunami geležies fabrikuose. Geležies ir plieno lieyklose geležis tirpinama su visokiom priemaišom. Ištirpusios geležies katiluose plūduriuoja tam tikros lyg putos. Kadangi jose yra ir fosforo, tai nugraibomos, sumalamos ir vartojamos kaip trąša. Tačiau tomamilčių fosforas vandenyje netirpsta. Tirpsta tik rūgštyse, todėl tomamilčiai tinka daugiau drėgnom ir rūgščiom žemėm, kur jie gali ištirpti ir būti augalams naudingi.

Įvairios *kalio druskos* (20%, 30% ir 40%) gaminamos fabrikuose iš kainito arba kitų panašių mineralų, randamų žemėje. Kadangi kainitas turi vidutiniškai tik apie 10 — 13% ir, be to, dar gana sunkiai žemėje tirpsta, tai fabrikai perdirba į aukštesnio procento kalio druskas.

Glaudžiant viską krūvon, lenka pastebėti, kad trąšų gamyba yra gana brangi. Tai gamybai reikalingi dideli, painios konstrukcijos ir brangūs fabrikai, o be to, dar pati trąšų gamyba atseina gana brangiai. Dėl to ir trąšos, nors ir iš nebrangių medžiagų gaminamos, yra brangios ir ūkininkams platesniam vartojimui sunkiai prieinamos. Ypatingai yra brangios azotinės trąšos, kurios gaminamos iš pigiausių medžiagų: vandens ir oro, kurių niekam pirkti nereikia. Seniau trąšos buvo dar brangesne. Bet tobulėjant ir pingant jų gamybai, pinga ir trąšų kainos.

Ateis laikas, kad gal mineralinės-pirktinės trąšos bus labai pigios. Tada ir ūkininkams bus daug geriau.

M. K.

Statybinės miško medžiagos sudorojimas

Statybinė miško medžiaga šiuo metu yra labai brangi ir ūkininkams sunkiai įperkama. Dėl to, perkant statybinę miško medžiagą, reikia atydžiai žiūrėti, kad būtų nupirkta gera, statybai tinkama medžiaga. Be to, reikia atkreipti dėmesys ir į tai, kad miško medžiaga būtų tinkamai sudorota, kad ji iki statybos nesusigadintų. Statybai skirtą medį reikia būtinai kirsti žiemos metu. Žiemą medis turi savyje daug mažiau sulčių, yra patvaresnis, ne taip greit pūva ir mažiau kenkėjų naikinamas. Nukirstas medis turi būti tuojau iš miško išvežtas, nes žiemą esti geresnis kelias ir daug daugiau turima laiko mišku suvežti. Be to, palikus nukirstą medį miške, pavasarį ir vasarą, esant šiltesniam orui, tuojau jį apipuola įvairūs parazitai, kenkėjai ir taip medį sugadina, kad jis beveik esti statybai netinkamas.

Statybinė medžiaga iš miško vežama arba namo arba į lentpiuvę. Jeigu lentpiuvėje medžiaga tuojau apdirbama, tai ja nereikia rūpintis. Bet dažnai, ypač pavasarį, lentpiuvės turi daug darbo, ir atvežta medžiaga dar gerokai paguli, kol esti apdirbama. Tas pats esti su medžiaga, vežant ją namo. Čia jai, parvežus, irgi tenka gerokai pagulėti, kol paima apdirbti. Tuo tarpu, ilgiau pagulėjęs, medis pradeda gesti. Todėl jeigu iš miško išvežta medžiaga tuojau neapdirbama, tai nieko nelaukiant reikia ją kuo greičiausiai nužievinti. Medžiagą anksti nužievinus, ji pamažu džiūsta, neplyšta ir jos nepuola kenkėjai. O jeigu to darbo laiku neatliekama, tai sulaukus pavasario, sauso ir karšto oro, nužievyta medžiaga, staiga džiūdama, suplyšta ir paprastai jau esti apipulta įvairių kenkėjų. Be to, ji vietomis pamėlynuoja arba paraudonuoja, vadinasi, ją apipuolė jau ir grybai. Nuo to medžiaga pradeda pūti. Jos vertė labai sumažėja, nes kenkėjai ir grybai, net ir apdirbus, ją ir toliau gadina, pūdo. Pamėlynavusi arba paraudusi medžiaga, taigi apsikrėtusi grybais, puvimu, iš vidaus sunkiai džiūsta, nes grybai medienoje užkemša vandens vedamuosius indus ir neleidžia vandeniui išgaruoti. Viršutinė medžio balana, staigiai džiūdama, trauklasi ir dideliais, ilgais plyšiais suplyšinėja. Suplyšęs rąstas lentoms piauti visai netinka, nes lentos irgi suplyšta. O jeigu rąstas esti apsikrėtęs grybu ir pradėjęs pūti, tai iš viso statybai nebetinka, nes vėliau, medienai atidrėkus, grybai vėl pradeda plėstis, augti, vystytis, vadinasi, medis pradeda pūti. Dėl to, nežiūrint, kur statybinė medžiaga randasi, jeigu tik ji tuojau neapdirbama, tai tuojau, kovo ir balandžio mėnesį, ji reikia nužievinti. Rąstai nužievinami diržais. Paliekami siauri žievės diržai. Jeigu nužievinamas visas rąstas ištisai ir visiškai, tada jis, staigiai džiūdamas, suskyla, atsiranda balanoje plyšių. Palikti siauri žievės diržai neleidžia rąstui pergreitai džiūti. Tada rąstas džiūsta pamažu ir nesuplyšta. O taipgi nėra pavojaus atsirasti ir kenkėjams, nes palikti siauri žievės diržai tuojau išdžiūsta ir kenkėjams—kirmėlėms esti neprieinami. Tuomet medžio nepuola ir grybai, nes jis esti sausas, o sausame medyje grybai neįsiveisia.

Be to, nužievinti rąstai negalima laikyti ant žemės, nes jie nedžiūsta, o dar labiau įmirksta ir pradeda pūti. Nužievinti rąstai reikia padėti ant storesnių pagalių, kad visai nesiektų žemės. Tada jie daug greičiau ir lygiai džiūsta. Taipgi negalima rąstų versti į vieną krūvą. Tokiu būdu suversti rąstai irgi negali džiūti, todėl juos užpuola kenkėjai ir grybai, rąstai tada pradeda pūti. Norint rąstus dėti keliomis eilėmis, ant pirmos eilės rąstų reikia skersai uždėti stori pagaliai ir ant šių dėti antra rąstų eilė. Tada taip rąstų esti tarpai. Taipgi ir rąstas prie rąsto nenaudinga priglausti. Prie kiekvieno rąsto iš visų pusių turi laisvai prieiti oras, kad tuo būdu visas rąstas galėtų lygiai džiūti.

Miško medžiaga, skirta statybai, perduodama žalia ir sveika. Todėl ją reikia saugoti, kad nukirsta, nupiauta nesusigadintų. Jeigu bent truputį statybai skirta miško medžiaga sugenda, tada ji jau esti menka ir dvigubai silpnesnė. Tuo būdu gaunama dideli nuostoliai, kurių galima lengvai išvengti. Dabar yra tinkamiausias laikas kirsti, piauti statybai skirtą miško medžiagą ir ją paruošti statybai.

J.

TEISIŲ PATARĖJAS

Ats. Gulbei. Neaiškiai parašėte klausimą. Jeigu tas ūkininkas išnuomavo tamstos tėvui žemę ir iki šiol nemokėjo jam nuomos, tai jo sūnus negalėtų valdyti, o jeigu buvo davęs tik šiaip valdyti, tai dabar gali atimti. Galite jam užginti rugius piauti, nes, jeigu jis turi pretenzijų prie šitos žemės, tai gali kelti teismo bylą, bet ne savavališkai paimtl ir užsėti. Neduodamas jam piauti rugių, tamsta pasielgsi teisėtai ir nebūsi baudžiamas. Jeigu tamstos tėvas norėtų tą sklypą kaimynui geruoju atiduoti, tai galėtų tai padaryti ir tamsos protestai nieko nepadės.

Ats. Klevieičiui. Pagal įstatymus už mirusiojo skolas atsako tas, kas paima jo palikimą. Jeigu skolos viršija paliktą turtą, tai galima palikimo nepriimti ir tada skolos padengiamos dalinai, pardavus paliktą turtą. Jeigu palikimas buvo įpėdinių priimtas, tai jie už skolas atsako ne tik gautu, bet ir nuosaviu turtu. Tuo būdu, tamstos atsakote už tėvo skolas. Jeigu palikimą padalinote po lygiai, tai po lygiai atsakote ir už skolas, o jeigu nesidalijote, tai už skolas atsakote visi solidariai. Pilnamečių ir nepilnamečių įpėdinių atsakomybė yra ta pati. Neimama dėmesin, kam tėvas išleido paskolintus pinigus.

Ats. Marijonai. Nematę testamento negalime pasakyti, ar jis yra gerai parašytas. Mirusioji turėjo teisę testamentu užrašyti tamstai žemę, o savo sūnų nusavinti. Jeigu testamentą rašė žmogus, mokąs rašyti, tai greičiausiai jis bus gerai parašytas ir teismas jį patvirtins. Testamentą reikia paduoti Apygardos Teismui (Sąd Okręgowy), per metus nuo testatoriaus mirties, kad patvirtintų.

Ats. Medsargiui. Iš tamstos laiško atrodo, kad tos pievos tamsta ne pardavėte, o tik ią kaimynui 30-čiai metų išnuomavate. Tada viskas turi būti pagal nuomos sutartį. Jeigu pagal sutartį, kurią surašėte pas notarą, mokesčius už pievą turi mokėti kaimynas, o dabar jis nemoka, tai galite paduoti jį teisman už pažadų nesilaikymą ir sulaužyti tą sutartį ir tuo pačiu pasiimti pievą sau. Jeigu tamsta neduosite jo teisman, tai mokesčius turėsite ir toliau mokėti, nes tikrumoje esate tos pievos savininku.

Ats. Susirūpinusiam. Paduokite prašymą į vietos iždinę (Urząd Skarbowy) ir išaiškinkite, kad žemę ir trobesius sesuo nuo jūsų atsiteisė ir tuos trobesius valdo nuo 1932 m., todėl ir mokesčius ji turi mokėti. Prašymą reikia paduoti per valsčių. Šiuo atveju tamstos nelicituos, nes mokesčius privato mokėti turto savininkas. Prašykite drauge iždinės, kad tą žemę ir trobesius perrašytų sesers vardu.

Ats. Žiburėliui. Tamstai atsakymas buvo jau duotas. Žiūrėkite pereitus šių metų mūsų laikraščio numerius.

Ats S. Paukščiui. Bylą teisme tikrai laimėsite. Paduokite tėvą į artimiausią apylinkės teismą (Sąd Grodzki). Tėvui priklauso septintoji dalis, o visa kita — jums visiems po lygiai. Seserims, kurios išsižadėjo žemės, nieko nepriklauso.

Ats. Sargybiniui. Jūsų pastangos yra teisėtos, valsčius turi jums atlyginti. Jeigu iš storastijos negaunate ilgai atsakymo, tai kreipkitės asmeniškai ir viską išaiškinkite.

Ats. Diemedžiui. Jokio pavojaus nėra. Jeigu testatorius buvo žemės savininkas, tai jis ją galėjo kam norėjo užrašyti. Kai testamentas buvo teismo užtvirtintas, tai įpėdinis tapo žemės savininku ir jis gali tą žemę visai teisėtai parduoti Savininkas gali kam nori žemę parduoti. Kaimynai neturi pirmenybės. Iki šiol nėra mūsų krašto įstatymo, kuris draustų dalyti mažus ūkius. Tik mieste yra nustatyta, koks mažiausias turi būti sklypas, bet kaime šiuo atveju yra laisvė.

Ats. Žvėjui. Aplinkiniai žvėjai turi pirmenybę. Žvėjybos teisės nuomojamos per varžytines: kas daugiau duos, tas ir išnuomos upes; sužinokite, kada ir kur bus varžytinės ir dalyvaukite jose. Nuomavimo reikalu kreipkitės į apskrities storastijos žemės ir vandenų skyrių.

Ats. Gervėtiškiui. Negalime įspėti, kokia bausmė bus tamstai paskirta. Pagal baudžiamojo kodekso 240 straipsnio bausmė yra numatyta nuo 6 mėnesių iki 5 metų kalėjimo. Tose ribose teismas turi laisvę pasirinkti baumę. Kadangi tamsta iki šiol dar nebuvai baustas, prisipažinai prie nusikaltimo ir esi dar jaunas, tai greičiausiai būti nubaustas sąlyginai, t. y., jeigu per nustatytą laiką kitą kartą nenusikalsite, bausmė bus dovanota.

Ats. Balandžiui. Galite pirkti, bet tik su tos valdžios įstaigos, kuri pardavė tą žemę, sutikimu ir leidimu. Jeigu tai buvo savanorių ar šiaip „osadnikų" kolonija, tai negausite valdžios sutikimo. Be to, reikia gauti vaivados leidimas žemei pirkti, nes kitaip notaras nerašys pirkimo dokumento.

Ats. Prenumeratoriui. Parašykite testamentą, kuriuo aprašykite žemę sūnums. Kad testamentas būtų visiškai geras, surašykite jį pas notarą ar valsčiuje. Tas rašymo būdas kaštuos. Todėl galite namie parašyti testamentą prie trijų liudininkų.

Ats. Juozui Noreikai. Įpėdininkystės teisės priklauso artimesniems giminėms ir tuo būdu išskiriami yra tolimesni giminės. Tolimesni giminės paveldi tik tuomet, jeigu nėra artimesnių giminių. Tamstos byloje, kadangi yra artimesni giminės, tamstai nieko nepriklauso. Veltui būtų pastangos ir išlaidos.

Ats Gailei. Paskola įsiseni per 10 metų, todėl dar nėra pervėlu ieškoti. Pagal įstatymus paskolai iki 250 auksinų nereikia raštiško pakvitavimo. Šiuo atveju galima teisme įrodinėti liudininkais. Paduokite prašymą į artimiausią apylinkės teismą.

Žmonai priklauso alimentai. Vyras turi duoti žmonos išlaikymui, neatsižvelgiant į tai, kiek jis turėtų pajamų. Teisme reikės įrodyti, kad vyras ir žmona drauge negali gyventi dėl tėvo kaltės. Liudininkais reikėtų imti svetimus žmones, bet, jeigu tokių nėra, gali būti ir vaikai. Prie prašymo į teismą reikia prijungti valdišką pažymėjimą iš kurio matytųsi, kiek tėvas turi pajamų, nes alimentai bus pripažinti proporcingai toms pajamoms. Jeigu motina yra neturtinga, gali išimti iš valsčiaus beturčio pažymėjimą ir tada, paduodama prašymą į teismą, gali prašyti, kad atleistų ją nuo mokesčių ir paskirtų bylai vesti nemokamą advokatą. Bylą tikrai laimės.

Ats. Jonui Šalviui. Kaimynas neturi teisės auginti miško prie tamstos žemės ribos jeigu, tas miškas yra iš pietų ar rytų pusės. Su liudininkais nueikite pas kaimyną ir pasakykite, kad, jeigu per nustatytą laiką nenukirs miško tai paduosite jį teisman. Prašymą reikia rašyti į apylinkės teismą (Sąd Grodzki). Nurodykite prašyme bent tris liudininkus, kurie paliudytų, kad kaimyno miškas auga iš pietų — rytų pusės ir tuo būdu kenkia jūsų laukui. Kaimynas privalo iškirsti tiek miško, kad jo šešėlis nesiektų tamstos lauko.

Ats. J. Jeigu pirklys išpildė sutartyje numatytas sąlygas, tamsta turi taip pat išpildyti, nes priešingu atveju jis gali per teismą išreikalauti. Aplinkybė, kad sutartis yra be žyminio mokesčio ženklų, neturi reikšmės ir galioja, nes pirkliai neprivalo lipdyti ženklų ant sutarties. Įvairiems nedatekliams ir netinkamai medžiagai paprastai duodamas mažesnis nuošimtis, bet jeigu tamsta sutartyje pasižadėjai duoti 10%, tai dabar turi tai išpildyti. Jeigu gi pirklys tų 10% pareikalavo vėliau ir todėl sutartis iki šiol nebuvo išpildyta, reiškia kaltė yra jo ir šiuo atveju jis bylos nelaimės.

Ats. Varguoliui. Už tabako auginimą nusikaltėliai yra baudžiami. Tamstai duota bausmė, palyginti, yra maža su ta, kokia yra numatyta įstatyme. Paprastai yra baudžiamas žemės savininkas. Jeigu tamsta turite įrodymų, kad tą tabaką pasodino žmona, o tamsta apie tai ir nežinojote, tai prašykite, kad bylą perduotų teisman, kad antrą kartą išnagrinėtų. Prašymą reikia paduoti į tą įstaigą, kuri yra tamsta nubaudusi. Svarbu, ar apeliacijos terminas yra nepraleistas. Antroje sprendimo pusėje yra parašyta iki kada galite apeliuoti. Jeigu tamsta ir išsiteisintum tai nubaus žmoną. Jeigu apeliacijos nepaduosite, tai sumokėkite pabaudą, nes vėliau reikės su nuošimčiais mokėti.

P—as.

MOTERŲ DARBAI

Prikąsk liežuvį

Liežuvavimas kaimo moterų tarpe yra labai paplitęs. Tai, nelyginant, liga, kuria serga didesnė pusė kaimo moterų. Liežuvauja, kitaip sakant — pletkauja jaunos ir senos moterys, artimos ir visai svetimos, protingesnės ir mažiau susipratusios. Kiek tas liežuvavimas pridaro žalos, tai apie tai netenka ir kalbėti. Liežuvaujant suardoma ir geriausius, nuoširdžiausius kaimynystės santykius, nuplėšia žmonių garbę, žemina liežuvaujančių vardą ir dar daug, daug įvairių kitų blogybių pridaro. Liežuvavimai sukelia neapykantą, o ši kerštą. Dažnai moterų liežuviai priverda tiek daug nesusipratimų ir sukelia tokį kerštą, kad geriausi kaimynai pasidaro didžiausiais priešais, kurie jau nesidrovi viens kitam ir akmenį paleisti arba ugnį po trobos stogu pakišti.

Dėl to kyla klausimas, kaip galima būtų nuo liežuvavimo atprasti ir jį iš mūsų kaimo pašalinti. Žinoma, šiai ligai pagydyti tikrų vaistų nėra. Liežuvavimas, tai savotiška dvasios liga. Taigi ir pagydyti ją galima tik save auklėjant, valdant, susilaikant nuo nereikalingų kalbų. Juk tos kalbos iš tikrųjų yra labai menkos vertės ir biauriu būdu platinamos.

Ateina pas tave kaimynė, nešina „didele naujiena". Pakužda tau „ant ausies" ir visais šventaisiais prisaikdinus— priduria:

— Tik tau vienai pasakiau. Žiūrėk, neprasitark!

— Na, kur jau čia, kūmute! Kaip Dievą myliu... aš niekad...

Nespėjo kaimynė išeiti, tau tuoj parūpo išgirstą naujieną papasakoti gerai draugei.

Draugė,— neviernas Tamošius, nelabai kuo tiki. Priseina naujieną pagražinti, atmiešti, savo pridėti.

Drauge prašai niekam nesakyti. Ji prižada. Bet kur tau, ištylės. Po pusvalandžio jau visas kaimas žino.

Pagalvok, ar ne geriau pasielgtum, jei „ant ausies" nugirstos naujienos niekam kitam neišpasakotum.

Žinoma, papratus pletkavoti, pradžioje tai būtų labai sunku. Aišku, keletą kartų gal ir nepavyktų ištylėti. Žodis nejučiomis iš lūpų išsprūstų. Tačiau ilgainiui prie to priprastume ir jau bet ką nugirdus nerūpėtų išpasakoti kitiems. Ir kaip būtų gera, jei kaimo kūną negraužtų biaurus liežuvavimo vėžys. Išnyktų barniai, pyktis. Kaimynai, užuot vienas į kitą šnairavę, gyventų broliškoje meilėje. Tad moterys pratinkimės prikąsti liežuvį.

Silkės

Silkė priskaitoma prie pasninko valgių. Todėl gavėnios metu jį dažnai vartojama valgiui. Bet ir nepasninko metu silkė naudinga valgyti, nes yra maistinga ir pigi. Tačiau visai neparuošta silkė nėra gardi. Norint, kad silkė būtų visų mėgiama ir valgoma, reikia ją gerai paruošti. Silkės paruošti galima įvairiais būdais. Kuriuo būdu jos būtų ruošiamos, visuomet reikia gerai išmirkyti. Mirkoma silkės nuo 12—24 valandų, žiūrint kokia silkių rūšis. Per daug permirkyti nenaudinga, nes nuo to jos pasidaro neskanios. Išmirkytos silkės reikia gerai nuplauti, išvalyti viduje esamas juodas plėveles, nuo kurių silkės esti karčios, nulupti odą, išimti kaulus ir po to vienu ar kitu žemiau nurodytu būdu paruošti.

Paprasčiausias paruošimas yra šitokis. Silkes supiaustyti nedideliais gabalėliais, sudėti gražiai į lėkštes, apdėti aplink svogūnais ir virtais ir plonai supiaustytais raudonais burokėliais. Kas mėgsta, galima apibarstyti maltais pipirais ir po to užpilti virintame vandenyje praskiestu actu. Kas acto vartoti negali, vietoje jo galima duoti rūgšti grietinė. Taip paruoštos silkės reikia tuojau valgyti, nes jeigu jos palaikomos ilgesnį laiką, tai sugenda, pasidaro negardžios. Kas nori paruoštas silkes ilgiau išlaikyti, turi jas paruošti kitokiu būdu, kurį čia žemiau ir nurodysime.

Išvalytos silkės supiaustomos į 4 dalis taip, kad gabalėliai nebūtų maži. Po to supiaustoma riekutėmis svogūnų ir sutarkuojama morkų. Imama vienodas kiekis svogūnų ir morkų. Svogūnai su morkomis alyvoje arba aliejuje iškepama. Kepant pridedama pipirų, gvazdikėlių, laurų lapelių, druskos, cukraus ir acto arba dar geriau pamidorų košės. Dedant aukščiau suminėtus prieskonius, reikia nuolat ragauti, kad kurio nors nebūtų pridėta per daug. Ypatingai reikia per daug nepridėti druskos, kad nebūtų persūru ir cukraus, kad nebūtų persaldu. Kai jau morkos ir svogūnai visai suminkštėja, tada nuimama nuo ugnies, truputį ataušinama ir eilėmis dedama tarp silkių: eilė šio mišinio ir eilė silkių. Taip paruoštos silkės esti skanios tik antrą dieną. Todėl naudinga ruošti iš vakaro, kad per naktį pastovėtų. Galima minėtą mišinį dėti tarp silkių karštą. Tada silkės esti trapios.

Dar ruošiamos silkės ir tokiu būdu: Nuvalyta ir be kaulų (žinoma, išmirkyta) silkė supiaustoma ir sudedama į dubenį. Atskirai paruošiamas padažas. Padažui paruošti kepama su alyva arba sviestu riekutėmis supiaustyti keli svogūnai, pridedant truputį druskos, pipirų, acto arba ištirpytos citrininės druskos ir kelis šaukštus pamidorų tyrės. Kai šis mišinys pradeda virti, pridedama ½ šaukštelio cukraus ir 1—2 šaukštai rūgščios grietinės. Atšaldžius šį padažą, apipilti juo silkes.

Tokiu pat būdu galima paruošti ir žuvis. Tik ji reikia prieš tai iškepti alyvoje arba svieste. Silkė irgi galima iš kepti, o vėliau apipilti padažu.

Klijai indams suklijuoti

Dažnai įvairūs virtuvės indai, pavyzdžiui, lėkštės, puodai, puodeliai ir kiti, sutrūksta ar susidaužo. Kartais šiuos indus dar galima sutaisyti — suklijuoti. Todėl čia ir paduodame receptą kaip, pasigaminti tokių klijų, kuriais galima suklijuoti molinius, fajansinius ir porcelianinius indus. Šie klijai gaminami taip: imama norimas kiekis šviežio saldaus pieno ir sumaišoma su tokiu pat kiekiu acto. Nuo acto pienas susitraukia. Tą susitraukusį pieną atskirti, o į skystimą įdėti kiaušinių baltymų. Stiklinei skystimo imama 3 kiaušinių baltymai. Po to gerai išmaišyti ir pridėti negesintų kalkių, kurias reikia persijoti per tankų sietelį. Kalkes pilant nuolat maišyti. Kalkių dėti tiek, kad mišinys gerokai sutirštų.

Šitie klijai gana greit džiūsta ir gerai laiko. Jie nebijo nei vandens nei karščio. *j. j.*

Bulvių kotlietai.

Išvirti 1 kg bulvių su lupinomis, karštas nulupti ir sugrūsti arba sumalti mėsos mašinele, pridėti ¼ kg svogūnų, patroškintų svieste. Sumaltas bulves reikia pasūdyti, įpilti šaukštą trintų maironų, įberti truputį baltų pipirų, įmušti du kiaušinius ir įberti puodelį miltų. Tešlą gerai išminkyti ir daryti gražius, nedidelius kotlietelius, apibarstant pyrago džiūvėsėliais. Kotlietus kepti svieste. Prie šių kotlietų tinka duoti grybų arba pamidorų padažas.

Švilpikai.

½ kg. šviežio, nerūgštaus sūrio sumalti mašinėle, įmušti du kiaušinius ir įdėti tiek miltų, kad tešla galima būtų išminkyti, pasūdyti ir pridėti 1 arbatinį šaukštelį cukraus. Daryti iš šios tešlos apskritus kukulius, šiek tiek per vidų suploti ir padaryti įdubimą. Kepti svieste. Kai gerai paraus, tai jau švilpikai yra iškepę ir tuoj reikia karštus paduoti. Švilpikai valgomi su grietine.

Grikainiai su grietine.

½ kg grikinių miltų įmaišyti sūriame, verdančiame vandenyje. Įdėti šaukštą sviesto, išmaišyti ir duoti tešlai ataušti. Paimti 400 gr. nerūgščios varškės, sumaišyti su dviem kiaušiniais, pasūdyti, pridėti arbatinį šaukštelį cukraus ir gerai ištrinti. Tešlą plonai iškočioti, piaustyti gabalėliais, dėti į juos sūrio gabalėlius ir rūpestingai susukti, kad niekur per šonus sūris neįlįstų. Kepti svieste, gerai aprausvinant. Kai iškeps, duoti į stalą su gera rūgščia grietine.

M. Č.

Kaip turi atrodyti vaisiniai medeliai prieš pasodinimą

Vaisiniai medeliai iš medelyno yra imami sodinti į sodą rudenį arba anksti pavasarį. Abu šitie sezonai yra beveik vienodai geri, jei tik medeliai geri ir jų pasodinimas bus tinkamai atliktas. Pavasario sezonas gal kiek yra blogesnis už rudenio sezoną tuomi, kad medelyne yra mažesnis skiepų pasirinkimas, nes jau rudenio sezone geriausi medeliai esti išrinkti. Pardavėjai, gražiai kalbėdami, įperša nenusimanantiems ūkininkams kartais visai netinkamus skiepus. Blogas skiepas, tai ūkininko didelis nuostolis. Blogiems skiepams gaila ir vietos sode, nes iš jų bus maža nauda.

Artėjant pavasario sezonui, pateiksime keletą pastabų, kaip turi atrodyti geri medeliai, perkant juos medelyne. Perkantis skiepus turi visų pirma atkreipti dėmesį į medelių išvaizdą ir į jų sveikumą. Vainikas atitinkamai išauginto medelio susideda paprastai iš 5 — 6 šakelių, tai yra, iš 4 – 5 šoninių šakelių ir vidurinio ūgio, kiek ilgesnio ir tiesaus. Vainiko šakelės neturi būti sužalotos arba su pridžiūvusia žieve. Gero medelio šakelės yra lygios. Nerasime žymės, kad jos kada nors buvo trumpinamos. Pardavinėjami medelyne medeliai su genėjimo žymėmis šakelėse yra pavojingiausi. Kartais jie neblogai atrodo — stori, gerai suaugę, bet ūkiška jų vertė maža. Tokie medeliai pasitaiko ten, kur daigyno savininkas arba pirklys, nepardavęs medelių vienais metais, sutrumpina jų šakeles, kurios per vasarą, medelį pasodinus, iki rudens pailgėja. Rudenį arba pavasarį tie medeliai vėl būna parduodami. Medelių šakelės trumpinamos tam, kad nuslėpus medelių amžių. Taip trumpinti medelių šakeles gali per porą vasarų, kol kas nors juos nupirks. Medeliai genėtomis šakelėmis pradžioje gali gražiai augti, bet sulaukę 20—25 metų pradeda džiūti. Džiūna pirma viršūnė, o paskui ir kitos šakos ir neužilgo visas medis. Tai esti tada, kai laukiame didžiausio vaisių derliaus. Todėl reikia saugotis, nepirkti tų medelių, kurių šakelės kada nors buvo trumpinamos.

Medelio liemuo turi būti sveikas, tiesus ir lygus, be šakų ir be gilių žaizdų, kurios galėjo likti, šalinant nereikalingas šakeles. Medelio kreivumas, jei jis nepareina nuo kokios nors lygos, nėra bloga žymė. Kreivas medelis, keliose vietose pririštas prie kuolo, beaugdamas išsitiesia. Medelio žievė turi turėti savyje sultingumo žymes, turi būti lygi, be jokių karpų, raukšlių, kurios gali atsirasti džiūnant žievei arba esant kokiai ligai.

Šaknys skiepui turi labai didelę reikšmę Nuo šaknų sveikumo labiausiai pareina medelio vertė. Šaknų turi būti daug, tai reiškia, turi būti daug smulkių šaknelių. Medeliai, turį nedaug šaknų ir tik storų, labai sunkiai prigyja arba visai neprigyja. Kreipiant dėmesį į šaknis, reikia žiūrėti netik, kad jos būtų gausios, bet kad būtų ir sveikos. Tai reiškia, kad nebūtų ant jų kokių gumbų (šaknų vėžio). Apie medelius su trumpomis šaknimis galima manyti, kad jie buvo su vėžio liga — gumbais, kurie, sutrumpinus šaknis, buvo pašalinti.

pr. s.

Klausimai ir atsakymai

Ats. Šalkevičiui. Sumanymas apie urmo sandėlį, kuris galėtų supirkti ūkiškus gaminius ir turėtų smulkiems krautuvininkams pramonės gaminių, yra labai gražus, reikalingas ir naudingas. Tačiau tam reikalingi prekyboje prityrę žmonės ir, be to, turį didesnius kapitalus. Reikia tikėtis, kad tokių žmonių ir mūsų tarpe susiras ir toks sandėlis bus įsteigtas. Reikia palaukti. Pamažu viskas darosi. Lietuvių Bankas Vilniuje ūkininkams paskolų nelabai nori duoti, nes ūkininkai nenori paskolų grąžinti. Bankas ūkininkams išskolino gana daug pinigų. Tas skolas išdėstė net 14 metų, o ūkininkai vistiek nenori mokėti. Tai kaip jiems skolinti? Dėl to greičiausia paskolos negausite. Bet galite pamėginti. Kreipkites į tą Banką asmeniškai. Prekybos reikalams, jeigu gausite gerus žirantus, gal ir galėsite pasiskolinti.

Ats. Algirdui. 1) Akomuliatorius gali pergreit išsikrauti dėl kelių priežasčių: a) dėl to, kad perstiprus ar persilpnas skiedinys, b) kad blogai izoliuotos plokštelės (jos tada esti apsitraukusios, „apžėlusios" nuosėdomis), c) kad plokštelės esti pertoli arba perarti viena nuo kitos, d) kad skiedinys nešvarus (jis tada esti neskaidrus). Kuri priežastis veikia jūsų akomuliatoriuje, jo nematčius sunku pasakyti. Apie akomuliatorių krovimą, priežiūrą ir įtaisymą yra speciali lenkų kalba brošūrėlė, kuri vadinasi „Akomulatory", parašė ją prof. inž. Kronkowski, kaštuoja apie 1 auks. Lietuvių kalboje knygų apie radiją ir kitus radijo priedus irgi yra keletas. Jų galima gauti A. Valaičio knygyne Vilniuje, Mickevičiaus g-vė 31. Jų yra keletas. Kaštuoja jos 1—3 auks.

2) Antras priedas, kurį vadinate prostwnik firmos „Westinchouse", gali būti naudingas ir reikalingas tik tuo atveju, kai turima elektros srovė. Kai radijo imtuvas yra baterijinis, tada tas prietaisas yra visai nereikalingas, nes jo negalima pritaikyti. Kaštuoja 8—12 auks.

3) Amžina baterija „Kupro" gal pavaduoti akomuliatorių. Tačiau ji yra begalo nepraktiška ir nesveika vartoti (dvokia). Net ir tas fabrikas, kuris minėtas baterijas gamino, subankrutavo. Dabar tikrai negalėtume ir pasakyti, ar kuris nors fabrikas tas baterijas gamina. Kaštuoja ji apie 100—112 auks., naudos labai maža, o vargo ir triuso daug daugiau, negu su akomuliatoriumi. Nepatartume jos visai pirkti.

4) Akomuliatorių gali pavaduoti taip vadinama sausa baterija. Kaštuoja ji apie 12 auks. ir užtenka jos apie 6 mėnesiams. Tačiau ji brangiau atseina negu gerai prižiūrimas akomuliatorius.

5) Voltometras 150 voltų kaštuoja apie 6—7,50 auks.

6) Žurnalo apie statybą ir dailydės darbus lietuvių kalboje nėra. Bet lietuvių kalboje yra apie šiuos darbus labai geros knygos, būtent: 1) „Kaimo statyba", kurioje smulkiai aprašyta ir paveikslais ir brėžiniais nurodyta, kaip atliekami visi kaimo statybos darbai, kaštuoja 1 auks; 2) „Stalių ir dailydės darbai", 2 tomai, aiškiai ir smulkiai aprašyti visi stalių ir dailydžių darbai. Kaštuoja 12 auks. Šias knygas galite gauti minėtame A. Valaičio knygyne.

7) Visus aukščiau minėtus radijo įtaisymus ir tikslius nurodymus apie jų vertę, naudingumą ir vartojimą gausite labai sąžiningoje mūsų jaunųjų pirklių firmoje „Elektrowil", Vilnius, Ostrobramska 4, kurion laišku (lietuviškai) ir kreipkites.

Ats. Balandžiui. Norite nusipirkti paskiras kuliamosios mašinos dalis ir paskui iš jų sumontuoti, pasidaryti namie kuliamąją. Toks sumanymas nėra geras. Paskiras kuliamosio dalis galėtute nusipirkti. Bet jos brangiau kaštuotų, negu perkant jau pagamintą kuliamąją. Be to, pačiam bus beveik neįmanoma taip tiksliai ir stipriai mašiną sumontuoti. Todėl galutinai kuliamoji brangiau kaštuos ir bus daug menkesnė, negu pirkta fabrike pagaminta.

Žemės ūkio gaminių kainos

Šių metų kovo 18 d., Vilniaus Javų-Prekių Biržos pranešimu, buvo mokama už 100 kg auks.

Rugiai	14 00—15.00
Kviečiai	18.50—20.00
Miežiai	17.25—18.00
Avižos	13.75—15.75
Grikiai	20.75—21.75
Sėmenys	53 00—54.00
Vikai	19.75—20.75
Lubinas (mėlynas)	11.75—12.50
Kvietinės sėlenos	12.50 —13.00
Ruginės sėlenos	10.75—11.00
Sv estas 1 kg I rūšies urme	3.20
„ „ „ detal.	3.60
„ „ II rūšies urme	3.10
„ „ „ detal.	3.50
„ „ sūdytas urme	2.80
„ „ „ detal.	3.00
Kiaušinių 1 kg urme	1.20
„ „ detal	1.40

Wydawca-Leidėjas L. Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „Ruch", Tatarska 6 Redaktor-Redaktorius Inž. M. Čibiras